

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.IV.20.172/2013/4.szám

A Szegedi Ítéltábla a Fekete Ügyvédi Iroda (ügyintéző: Dr. Fekete Csaba ügyvéd) által képviselt **(felperes neve, címe)** alatti lakos felperesnek - a **(felszámolószervezet, felszámolóbiztos neve, címe)** által meghatalmazott Dr. Mrázik Mária Ügyvédi Iroda (ügyintéző: Dr. Mrázik Mária ügyvéd) által képviselt **(alperes neve "f.a.", címe)** alatti székhelyű alperes ellen jognyilatkozat érvénytelenségének megállapítása iránti perében a Kecskeméti Törvényszék 2013. január 29. napján kelt 15.P.21.847/2012/5. számú ítéletével szemben az alperes 6. sorszámon benyújtott fellebbezése folytán lefolytatott másodfokú eljárásban - tárgyaláson kívül eljárva - meghozta a következő

Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, és a felperes javára megállapított elsőfokú eljárási költség összegét 25.400,- (Huszonötezer-négyszáz) Ft-ra leszállítja.

Kötelezi az alperest, fizessen meg az államnak - külön felhívásra - 36.000,- (Harminchatezer) Ft le nem rótt elsőfokú eljárási illetéket.

Ezt meghaladóan az ítéletet az alábbiak szerint újraszövegezve helybenhagyja.

A bíróság megállapítja, hogy a felek között 2006. január 5. napján takarékbetét- szerződés jött létre, továbbá a 1... sorszámú takarékbetétkönyv 3. oldalán található „a jelen szerződés tárgyát képező betét a Hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény alapján nincs biztosítva” szövegű kikötés érvénytelen.

Kötelezi az alperest, fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 19.000,- (Tizenkilencezer) Ft másodfokú eljárási költséget.

Kötelezi az alperest, fizessen meg az államnak - külön felhívásra - 48.000,- (Negyvennyolcezer) Ft le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

- 2 -

I N D O K O L Á S :

A felperes 2006. január 5. napján N° 1... számon névre szóló takarékbetétkönyvet nyitott az alperesi takarékszövetkezetnél, ahol 5.000.000,- Ft betét elhelyezése történt meg egy év ismétlődő lekötéssel 3,5 % fix kamat mellett. A névre szóló takarékbetét-szerződésre a takarékbetétkönyv 10. oldalának 16. pontja szerint fennáll az Országos Betétbiztosítási Alap helytállási kötelezettsége.

A takarékbetétkönyv első oldalára kézírással feltüntetésre került a „nagyösszegű részjegy” felirat és a 3. oldalán szerepel „A jelen szerződés tárgyát képező betét a Hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény alapján nincs biztosítva” bélyegzőlenyomat.

A befizetésről 2006. január 5. napján az alperes bevételi pénztárbizonylatot állított ki, melyen a befizetés jogcímeként „nagyössz.részjegy” szerepel. A betétkönyvből 2008. január 17. napján 175.375,- Ft, 2009. május 28-án 175.375,- Ft, míg 2010. június 8-án 175.375,- Ft került felvételre, a 2008., 2009., 2010. számú pénztárbizonylatokon a kifizetés jogcímeként „részjegy osztalék” szerepel.

A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete a 2011. június 28. napján meghozott JÉ-I/B-350/2011. számú határozatával felügyeleti intézkedést alkalmazott az alperessel szemben, majd a 2012. június 1. napján kelt H-JÉI1277/2012. számú határozatával az alperes tevékenységi engedélyét visszavonta. Ez alapján a Kecskeméti Törvényszék Cégbírósága 03-02-000282/157. számú végzésével 2012. június 1. napjával elrendelte az alperes végelszámolását.

A felperes 2012. június 8. napján kérte a végelszámolót a betéti összeg hitelezői igényként történő nyilvántartásba vételére és az Országos Betétbiztosítási Alap felé történő intézkedés megtételére.

Az alperes 2012/10180. számú levelében a felperes 5.000.000,- Ft összegű követelését vitatta, hivatkozva arra, hogy ilyen számú takarékbetétkönyvet nem tart nyilván, a felperes szövetkezeti tag és a takarékbetétkönyvben elhelyezett összeg részjegynek minősül, emiatt nem tartozik helytállni az OBA.

A Fővárosi Törvényszék 27.Fpk.01-12-011187/3. számú végzésével elrendelte az alperes felszámolását, melynek kezdő időpontja 2012. október hó 12. napja.

A felperes 2012. október 11. napján előterjesztett keresetében annak megállapítását kérte, hogy a felek között 2006. január 5. napján 5.000.000,- Ft összeg tekintetében takarékbetét-szerződés jött létre, melyre kiállításra került a N° 1... számú takarékbetétkönyv, mely takarékbetétre az Országos Betétbiztosítási Alap helytállási kötelezettsége fennáll. Állította, hogy a takarékszövetkezetnek a felperes soha nem volt tagja, ennek folytán a szövetkezetben a takarékbetét összegével azonos részjegye sem lehetett.

Az alperes kérte a kereset elutasítását. Állította, hogy a felperes 2006. január 5. napján 5.000.000,- Ft készpénz befizetése mellett nagyösszegű részjegy jegyzést végzett, amikor a Ptk. 240. § (1) bekezdése alapján kölcsönösen határoztak arról, hogy a betétkönyv a „nagyértékű részjegy” megtestesítését szolgálja, tehát nem volt

titkolt és rejtett szándéka, éppen tájékoztatási kötelezettségének tett eleget a szövegrész feltüntetésével. Állította, hogy a felperes tagként szerepel a takarékszövetkezet tagnyilvántartásában 50 db, egyenként 100.000,- Ft névértékű részjegy jegyzésével. Ezt a tényt okirat tanúsítja, nevezetesen a 2006. január 5-én történő befizetéssel egyidejűleg kiállított 150588. számú befizetési pénztárbizonylat. Hivatkozott arra is, hogy a felperes a részjegy okmány alapján 2007. január 10-én 172.569,- Ft-ot, majd 2008. január 17-én a 2699. sorszámú kifizetési pénztárbizonylat alapján 175.375,- Ft-ot, 2009. május 28-án a 22571. sorszámú kifizetési pénztárbizonylat alapján is 175.375,- Ft-ot, végül 2010. június 28-án a 24970. sorszámú pénztárbizonylat alapján 175.375,- Ft-ot osztalék jogcímén vett fel. Utalt a Ptk. 240. § (1) bekezdésére, amely szerint a felek ha jogszabály nem tiltja, közös megegyezéssel módosíthatják a szerződés tartalmát, megváltoztathatják kötelezettségvállalásuk jogcímét. Álláspontja szerint semmilyen jogszabály nem zárja ki annak lehetőségét, hogy a takarékbetétkönyvet a szerződő felek közös akarattal részjegy-okmányként használják. Jogi álláspontjának alátámasztásaként hivatkozott még a Ptk. 207. § (1) bekezdés, 205. § (4) bekezdés, az Sztv. 44. § (2) bekezdés, illetve a Ptk. 200. § (1) bekezdés rendelkezésére.

Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy az alperes által N° 1... számú, a felperes nevére kiállított takarékszövetkezeti takarékbetétkönyv első oldalára bejegyzett „nagyösszegű részjegy” bejegyzés, illetve a bélyegzőlenyomatban szereplő azon jognyilatkozat, miszerint „a jelen szerződés tárgyát képező betét a hitelszerződésekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXVII. törvény alapján nincs biztosítva” érvénytelen, a felperes által elhelyezett összeg takarékbetétnek minősül. Megállapította, hogy az alperesnek a perbeli takarékbetét-szerződés egyoldalú módosítására irányuló jognyilatkozatai érvénytelenek, a felperesnek fennáll takarékbetét jogcímén a követelése az alperessel szemben az általa elhelyezett 5.000.000,- Ft tőkeösszegre és kamataira, és ezen követelésre fennáll az Országos Betétbiztosítási Alap 1996. évi CXVII. törvényen alapuló helytállási (betétbiztosítási) kötelezettsége. Kötelezte az alperest, fizessen meg a felperesnek 61.400,- Ft perköltséget. Az ítélet indokolása szerint a bíróság elsődlegesen vizsgálta, hogy a perbeli okirat, mint részjegy megfelel-e a szövetkezeti törvény által előírt követelményeknek, majd a Ptk. 234. § (2) bekezdése alapján azt, hogy a felek szándéka megfelelt-e más, adott esetben a takarékbetét-szerződés érvényességi kellékeinek. Kifejtette, a szövetkezetekről szóló 1992. évi I. törvény 43. § (1) és (3) bekezdése alapján, valamint az alperes alapszabálya szerint kell vizsgálni a szövetkezeti taggá válás feltételeit. Ezek alapján a taggá váláshoz tagfelvételi kérelem, valamint az igazgatóság pozitív döntése szükséges, melyeket a felperes esetében az alperes nem tudott felmutatni. Az előbbiekből az következik, hogy tagsági jogviszony nem jött létre, függetlenül azon körülménytől, mely szerint az alperes a felperest tagként kezelte. A szövetkezeti tagsági jogviszony csak a törvényben és az alapszabályban meghatározott módon jöhet létre, e szabályozás kifejezett döntést, határozathozatalt kíván meg a tagfelvétel kérdésében, ráutaló magatartással tagsági viszony nem keletkezhet.

Megállapította a bíróság, hogy a tagsági jogviszony létrejötte hiányában a részjegy semmissége folytán a felek közötti jogviszony megfelel a Ptk. 533. § szerinti betéti szerződés érvényességi kellékeinek. Utalt arra, hogy a Ptk. 240. § (1) bekezdése szerint a

felek közös megegyezéssel módosíthatják a szerződés tartalmát vagy megváltoztathatják kötelezettségvállalásuk jogcímét, azonban a kialakult bírói gyakorlat szerint az államnak a takarékbetétben elhelyezett összegek visszafizetéséhez való felelőssége jogszabályon alapul, és mint ilyen nem függ a felek megállapodásától (BH 1997/356. számú jogeset). A takarékbetétet tehát a pénzügyi intézet veszi át takarékbetétkönyv vagy más okmány ellenében. Az okmány a pénz elfogadójának üzlete körében kiállított irat, ami lehet takarékbetétkönyv vagy ahhoz hasonló más irat. A perbeli esetben takarékbetétkönyv kiállítására, nem pedig más okmány, így részjegy-okmány átadására került sor.

A felek között takarékbetét-szerződés jött létre, a jogviszony jellege, tartalma nem változott meg azzal, hogy akár megnyitáskor, akár későbbi időpontban a keresettel támadott szövegrészek oda feljegyzésre kerültek. A laikus, pénzügyi ismeretekkel nem rendelkező felperes által aláírt pénztárbizonylatok nem pótolhatják a kifejezett tagfelvételi kérelmet, szigorú eljárási rend eredménye a szövetkezeti tagsági jogviszony létrejötte. A takarékbetétkönyv generációk óta alkalmazott és különösen vidéki közösségekben elterjedt megtakarítási forma, abban a nagyszámú részjegy, illetve osztalék bejegyzések nem lehetnek alkalmasak arra, hogy a takarékszövetkezettel, mint pénzügyi intézettel a bizalmi alapelv alapján létrejött jogviszonyt megváltoztassák, annál is inkább, mert az alperes által sem vitatottan kibocsátotta, használta a takarékszövetkezeti részjegy megnevezésű okmányt is. Nyilvánvaló, hogy az alperessel jogviszonyban álló személyek számára ez a két okirat tette egyértelművé, hogy az elhelyezett pénzbetét milyen célokat szolgál és polgári jogi alapelvet sértő, ha az egyiket éppen a másik céljaira kívánta az alperes felhasználni (Ptk. 4. § (1) bekezdése).

Az alperes fellebbezésében kérte az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását, a kereset elutasítását. Továbbra is állította, hogy az alperesi takarékszövetkezet tagnyilvántartásába a felperes 2006. január 5. nappal bevezetésre került. A tagsági jogviszony létrejöttének körülményeit a végelszámolóknak, felszámolóknak felülvizsgálni nem volt módja, az erre vonatkozó adatokat nem lelte fel, azonban a tagnyilvántartás az alperes részére bizonyította, hogy a felperes a szövetkezet tagjává vált. Fenntartotta azon álláspontját, hogy a felperes javára teljesített kifizetések jogcíme egyértelműen bizonyította a felperes számára is, hogy tagsági jogviszonnyal rendelkezik, ami ellen kifogással az évek során nem élt. Az osztalék kifizetésére a küldöttgyűlési határozatok alapján került sor. A becsatolt kifizetési pénztárbizonylatok alapján is osztalék került kifizetésre a tag részére. Amennyiben elfogadnánk, hogy a felperes tagsági viszonya nem jött létre, mert a tagfelvétel kógens szabályaiba rögzített módon nem igazolt a felvételi kérelmének megtétele, sem annak az alapszabályban megjelölt szervezet általi elfogadó határozat meghozatala, annak nem az a következménye, hogy a teljesített vagyoni hozzájárulást takarékbetét-szerződéssé lehet nyilvánítani. A szövetkezeti törvény rendelkezése alapján, ha nem jön létre a tagsági viszony, a teljesített vagyoni hozzájárulás visszajár. E szerint a felperes követelése a befizetett összeg erejéig,

Pf.IV.20.172/2013/4.szám

mint jogalap nélküli gazdagodás érvényesíthető. Fenntartotta továbbra is azt az álláspontját, hogy a felek között szerződésmódosításra közös megegyezéssel került sor akként, hogy valamennyi bejegyzéssel egyidejűleg annak jogcímét egyértelműen megjelölő pénztári bizonylatokkal tájékoztatta a felperest a pénzügyi művelet mikéntjéről,

és azt a felek aláírásukkal meg is erősítették.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében kérte az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását.

A fellebbezés alaptalan.

A felperes keresete arra irányult, a bíróság állapítsa meg, hogy a felek között takarékbetét-szerződés jött létre.

A Pp. 123. §-a szerint megállapításra irányuló kereseti kérelemnek csak akkor van helye, ha a kért megállapítás a felperes jogainak az alperessel szemben való megóvása végett szükséges, és a felperes a jogviszony természeténél fogva vagy a kötelezettség lejártának hiányában vagy valamely más okból teljesítést nem követelhet.

A megállapítási kereset indításának tehát két együttes feltétele van, éspedig a jogvédelem szükségessége, valamint a teljesítés követelésének a kizártsága.

A végelszámolás alá került alperesi takarékszövetkezetnél a felperes a végelszámolás elrendelését követően hitelezői igényét takarékbetét-szerződésből származó követelés jogcímre alapítva bejelentette és kérte hitelezői igényének nyilvántartásba vételét, valamint a végelszámoló intézkedését az Országos Betétbiztosítási Alap felé. A végelszámoló, majd a felszámoló a kérelem teljesítését megtagadta arra hivatkozással, hogy a felek között takarékbetét-szerződés nem jött létre.

A hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) 176/A. § (1) bekezdése szerint a szövetkezeti formában működő pénzügyi intézmény végelszámolására vagy felszámolási eljárására a Cstv. rendelkezéseit kell alkalmazni.

A csődeljárásról és felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XL. törvény (Cstv.) 38. § (3) bekezdése szerint a felszámolás kezdő időpontjától a gazdálkodó szervezet ellen a felszámolás körébe tartozó vagyonnal kapcsolatos pénzkövetelést csak a felszámolási eljárás keretében lehet érvényesíteni azzal, hogy a Cstv. 38. § (2) bekezdése értelmében a felszámolás kezdő időpontja előtt indult peres eljárások a korábban eljáró bíróság előtt folytatódhatnak. A pénzkövetelés érvényesítése céljából a felszámolás kezdő időpontja előtt indított eljárás a hitelezőt nem mentesíti a 28. § (2) bekezdésének f) pontjában és a 46. § (7) bekezdésében foglalt kötelezettség teljesítése alól. A Cstv. 57. § (1) és (2) bekezdésében foglaltak szerinti sorrendben kerülhet sor a hitelezői igények kielégítésére a gazdálkodó szervezet vagyonából.

A Hpt. 99. § (1) és (2) bekezdése értelmében az Országos Betétbiztosítási Alap által nyújtott biztosítás a betétek számától és pénznemétől függetlenül kiterjed minden betétre, amelyet 1993. június 30-át követően állami garancia nélkül az alapban tagsággal rendelkező hitelintézeteknél helyeztek el. A 101. § (1) bekezdése szerint

az alap a kártalanításra jogosult személy részére a befagyott betétekből, valamint azon betétkövetelésből, amely olyan hitelintézettel szemben áll fenn, amelynek engedélyét a felügyelet a 30. § (1) bekezdés b) vagy c) pontja alapján vontatta vissza, először a tőke, majd a kamat összegét személyenként a hitelintézeteknél összevontan legfeljebb 100.000 EURO összeghatárig forintban fizeti ki kártalanításként.

A fentiek alapján megállapítható, hogy a hitelezői igény besorolásához és az Országos Betétbiztosítási Alaptól való kártalanítás igényléséhez szükséges annak megállapítása,

hogy a felperes és az alperes között milyen tartalmú megállapodás jött létre. Annak megállapítása hiányában, hogy a felek között betéti szerződés jött létre, a felperes az Országos Betétbiztosítási Alaphoz kártalanítási igénnyel nem fordulhat, így a Pp. 123. §-a szerinti megállapítási kereset előterjesztésére a jogvédte érdeke fennáll, a megállapítási per megindításának feltételei igazoltak.

Az alperesi takarékszövetkezet 2006. januárjában sorszámozással ellátott, névre szóló (fenntartásos) takarékbetétkönyvet állított ki a felperes részére, melyben a lekötési időt egy évben, a kamatot pedig évi fix 3,5 %-ban állapította meg. A takarékbetétkönyvbe bélyegzőnyomattal rögzítésre került, hogy a jelen, névre szóló betétszerződés az Országos Betétbiztosítási Alap által biztosítva nincs. Ezt a takarékbetétkönyv 10. oldalán nyomtatással rögzített általános szerződési feltételek 16. pontja eltérően rögzíti. A takarékbetétkönyv első oldalára kézzel rájegyzésre került a „nagyösszegű részjegy” szöveg is.

A takarékbetétkönyv kiállításának dátuma és a kezdő összeg befizetéséről kiállított pénztárbizonylat tartalma alapján megállapítható, hogy a „nagyösszegű részjegy” bejegyzés az okiraton a kiállításkor került feltüntetésre.

A felperes állítása szerint a felek között takarékbetéti szerződés jött létre, míg az alperes arra hivatkozott, a takarékbetétkönyv részjegy-okmányként került kiállításra a felperes tagsági viszonyának létrejöttékor. A felek előadása tehát egyező volt abban, hogy közöttük 2006. január 5. napján megállapodás jött létre, annak minősítése tekintetében tért el az álláspontjuk.

A Ptk. 207. § (1) bekezdése akként rendelkezik, a szerződési nyilatkozatot jogvita esetén úgy kell értelmezni, ahogyan azt a másik félnek a nyilatkozó feltehető akaratára és az eset körülményeire tekintettel, a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint értenie kellett.

A szerződési nyilatkozat értelmezésére két megoldás létezik, a nyilatkozási elv és az akarat elv. Az akarat elv a nyilatkozó fél akaratából indul ki, a másik pedig abból, hogy az akaratot a nyilatkozat fejezi ki, tehát ezen van a hangsúly. A Ptk. 207. § (1) bekezdése - korrekciókkal - a nyilatkozási elvet fogadja el. A nyilatkozat értelmezése

során a törvény három szempontnak tulajdonít jelentőséget: a szavak általánosan elfogadott jelentésének, az eset összes körülményének és a nyilatkozó feltehető akaratának. Ha a felek szakszerűtlen, hibás jogi terminológiát használnak, jogilag tévesen minősítik a közöttük kialakult jogviszonyt, az esetben a bírói gyakorlat egyértelmű abban, hogy a jogviszony minősítése, a szerződések jellegének megítélése szempontjából nem annak elnevezése, hanem tartalma az irányadó

Pf.IV.20.172/2013/4.szám

(BH 1981/12/510., BH 1974/9/357. számú jogeset). A fentiek alapján a bíróság a felek között létrejött megállapodást annak tartalma, a felek akaratára és az eset összes körülményei alapján vizsgálta.

A Ptk. a bank és hitelviszonyokról szóló XLIV. fejezetében szabályozza a takarékbetét-szerződést (Ptk. 533-535. §). A takarékbetétekre vonatkozóan szabályozást tartalmaz az 1989. évi 2. tvr. (továbbiakban: Tvr.) is.

A takarékbetét-szerződés alapján a pénzüintézet köteles a betétestől takarékbetétkönyv vagy más okmány ellenében pénzt átvenni és annak összegét a szerződés szerint visszafizetni (Ptk. 533. § (1) bekezdés). A pénzüintézet a takarékbetét után a betét elhelyezés idejére kamatot fizet (Ptk. 533. § (3) bekezdés). A takarékbetét után járó kamat minden év december hó 31. napján esedékes (Tvr. 12. § (2) bekezdés).

Takarékbetétet névre szólóan lehet elhelyezni (Ptk. 533. § (2) bekezdés).

A takarékbetét-szerződés megkötésekor a betétről kiállított okmány a betét összegét, az időtartamot, kamatot és az egyéb feltételeket okiratként bizonyítja, ezért kifizetést csak az okirat birtokában lehet kérni, ezáltal a takarékbetét hitelviszonyt testesít meg.

A szövetkezetekről szóló 2006. januárjában hatályos 1992. évi I. törvény (Sztv.) rendelkezése szerint, a részjegy tagsági jogokat testesít meg, belépéskor a tag az alapszabályban meghatározott számú és összegű, de legalább egy részjegyet jegyezhet, mely részjegyek csak azonos összegűek lehetnek. A részjegy nem átruházható és a szövetkezet adózott eredményéből részesedésre jogosít (52. - 53. §). A tagfelvételi kérelemről az alapszabályban meghatározott szervezet dönt, melyről a belépni kívánó személyt tájékoztatni kell. A tagsági viszony a felvételtől szóló határozat meghozatalának időpontjára visszamenő hatállyal jön létre akkor, amikor a tag a részjegy összegét befizette (43. §). A 2006. július 1. napjától hatályos, szövetkezetekről szóló 2006. évi X. törvény ugyanezen rendelkezéseket tartalmazza a részjegyre vonatkozóan azzal, hogy a 44. § (2) bekezdésében tételesen felsorolja, a részjegyen fel kell tüntetni a szövetkezet nevét, székhelyét, a tag nevét, lakhelyét, a tag által vállalt és teljesített vagyoni hozzájárulás összegét, a részjegy kiállításának időpontját, a kiállításra jogosult aláírását.

A fentiek értelmében a takarékbetét és részjegy két egymástól lényegesen különböző jogot testesít meg, míg a takarékbetét hitelviszonyhoz, a részjegy tagsági viszonyhoz kapcsolódik.

Az alperes állította, hogy a felperes a szövetkezet tagjává vált, melyet az támaszt alá, hogy a szövetkezet tagnyilvántartásában szerepel. Erre vonatkozóan okiratot azonban nem csatolt.

Az Sztv. 44. §-a szerint a szövetkezet a tagokról nyilvántartást köteles vezetni, amely - az ellenkező bizonyításáig - igazolja a tagsági viszony keletkezésére, fennállására és megszűnésére vonatkozó adatokat.

Az Sztv. 44. §-ának rendelkezéséből következik, amennyiben az alperes a tagnyilvántartását csatolta volna, azzal szemben is helye lenne ellenbizonyításnak. A felperes állítása szerint a szövetkezetben tagsági jogviszonnyal nem rendelkezett,

ilyen kérelmet nem terjesztett elő, így a Pp. 164. § (1) bekezdése szerint az alperest terhelte annak igazolása, hogy a felperes a szövetkezet felé tagfelvételi kérelemmel élt, azt az üzletszabályzatban rögzítettek szerint az igazgatóság jóváhagyta, erről a közgyűlés, illetőleg a felperes tájékoztatása megtörtént. Az alperes érdemi ellenkérelmében akként nyilatkozott, hogy a tagfelvétellel kapcsolatos dokumentumokat, ezen belül az igazgatósági határozatot nem lelta fel.

Ahogy az az elsőfokú bíróság részletesen kifejtette, a szövetkezeti törvény kógensen szabályozza a taggá válás folyamatát, a szövetkezeti tagsági jogviszony csak a

törvényben és az alapszabályban meghatározott módon jöhet létre. E szabályozás kifejezett döntést, határozathozatalt kíván meg a tagfelvétel kérdésében, ráutaló magatartással a tagsági viszony nem jöhet létre (Pécsi Ítéltábla Gf.V.30.131/2007/4., Legfelsőbb Bíróság (Kúria) Cgf.II.31.068/2007/5. számú határozata). A perben az alperes nem tudta bizonyítani azon állítását, hogy a felperes a szövetkezet tagjává kívánt válni, és a tagjává vált. Mivel az Sztv. 52. §-a szerint részjeggyel kizárólag a tag rendelkezhet, így tagsági jogviszony létrejöttének hiányában nem lehet arra következtetni, hogy az alperes által kiállított dokumentum részjegy dokumentumként minősülne.

Az alperes által kiállított okiratról megállapítható, hogy a Ptk. 533. § (1) bekezdésében írt takarékbetét-szerződés lényeges tartalmi elemeit tartalmazza, azaz a pénzügyintézet a pénz betétestől való átvételekor a takarékbetétkönyvet kiállította, az átvett összeget a takarékbetétkönyvben feltüntette, azon rögzítésre került, hogy a lekötési idő egy év, és fix 3,5 % mértékű kamatra jogosít.

A Ptk. 533. § (3) bekezdése szerint a pénzügyintézet a takarékbetét után a betét elhelyezés idejére kamatot fizet.

A fix kamat kikötése a felek közötti megállapodás takarékbetét-szerződés jellegét erősíti, ugyanis az Sztv. 53. § (2) bekezdése szerint, bár a részjegy a szövetkezet adózott eredményéből részesedésre jogosít, azaz hozamot biztosít, azonban a hozam mértéke mindig az előző évre vonatkozóan készített mérleg adatain nyugszik, azaz fix összegben előre nem állapítható meg.

Ezen túlmenően a csatolt pénztárbizonylatból megállapíthatóan a 2007. évre számított hozam januárban került kifizetésre, ami szintén a jogviszony takarékbetét-szerződés jellegét erősíti, figyelemmel arra, hogy a Tvr. 12. § (2) bekezdése szerint a takarékbetétek után járó kamat minden év december 31. napján esedékes, míg az osztalékról szóló döntés a takarékszövetkezetben az előző évi mérlegbeszámoló elfogadásakor születhet (Sztv. 53. § (2) bekezdés, új Sztv. 51. § (4) bekezdés). A mérlegbeszámoló 2007. május 4-én, illetve 2008. április 28-án került elfogadásra az alperes küldöttgyűlésein, így 2007. januárjában és 2008. januárjában az osztalék kifizetésére nem kerülhetett sor.

A 2007. januári kifizetésről az alperes pénztárbizonylatot nem csatolt, a 2008. januári kifizetési pénztárbizonylat pedig osztalékról és nem osztalék-előleg fizetéséről szól. Az alperes az osztalék-előlegre vonatkozó határozatot nem csatolt.

A szerződés takarékbetéti jellegét erősíti az is, hogy a takarékbetétkönyvben rögzített „hozam” évente 3,5 % mértékben került jóváírásra.

Pf.IV.20.172/2013/4.szám

A laikus pénzügyi ismeretekkel nem rendelkező felperestől - ahogy erre az elsőfokú bíróság rámutatott - nem várható el, hogy a takarékbetétkönyv kiállításakor észlelje, abban olyan bejegyzés található, amely a takarékbetétkönyv ezen jellegét megváltoztatja. A takarékbetétkönyv generációk óta alkalmazott és különösen vidéki közösségekben elterjedt megtakarítási forma. Arra a „nagyösszegű részjegy”, illetve „osztalék” bejegyzések nem alkalmasak, hogy a takarékszövetkezettel, mint pénzügyintézettel a bizalmi elv alapján létrejött jogviszonyt gyökeresen megváltoztassák.

A jogviszony megváltoztatására az sem alkalmas, hogy a takarékbetétkönyv kiállításával egyidejűleg az arra történő befizetési jogcímről a pénztárbizonylatot az alperes „nagyösszegű részjegy” jogcímen állítja ki. Nem fogadható el az alperes hivatkozása azért sem, mert általa sem vitatottan kibocsátotta és használta a takarékszövetkezeti részjegy megnevezésű okmányt is, így az alperessel jogviszonyban álló személyek számára ez a két különböző formájú és megnevezésű okirat tette egyértelművé, hogy az elhelyezett összeg milyen célokat szolgál.

Az ítéletábra a fentiek egybevetésével az alperes által kiállított okirat tartalma, az eset összes körülményei és a felek akaratának figyelembevételével - az elsőfokú bíróság ítéletében foglaltakkal egyezően - megállapította, hogy a felek között 2006. január 5. napján takarékbetét-szerződés jött létre.

A felperes hivatkozott arra, hogy a takarékbetétkönyvben szereplő bélyegzőlenyomat, mely szerint a takarékbetétkönyv az OBA által nem biztosított, jogellenesen került a takarékbetétkönyvbe.

A Hpt. 99. § (1) és (2) bekezdése szerint az alap által nyújtott biztosítás a betétek számától és pénznemétől függetlenül kiterjed minden olyan betétre, amelyet 1993. június 30-át követően állami garancia nélkül az alapon tagsággal rendelkező hitelintézetnél helyeztek el. A Hpt. 100. § (1) bekezdése tételesen felsorolja, hogy az alap által nyújtott biztosítás, mely személyek betéteire nem terjed ki, ezen felsorolásban szereplő személyek közé a felperes azonban nem tartozik. A Hpt. 100. § (2) bekezdése rögzíti továbbá, hogy az alap által nyújtott biztosítás nem terjed ki az olyan betétekre, amelyekre a betétes a szerződés szerint a szerződéskötés időpontjában elhelyezett azonos nagyságú és lekötési idejű betétekhez képest jelentősen magasabb kamatot, vagy más vagyoni előnyt kap, valamint az olyan betétekre, amelyről bíróság jogerős ítélettel megállapította, hogy az abban elhelyezett összeg pénzmosásból származik, továbbá amelyet nem Európában, vagy az Európai Unió, illetve a gazdasági együttműködés és fejlesztési szervezet tagállamainak törvényes fizetőeszközeiben helyeztek el.

Figyelemmel arra, hogy a Hpt. 100. §-ában foglalt körbe a felperes által elhelyezett betét nem tartozik, így a 99. §-ban foglaltak alapján az Országos Betétbiztosítási Alap által nyújtott biztosítás a felperesi betétre is jogszabály erejénél fogva kiterjed, ahogyan ezt a takarékbetétkönyv 16. pontja helyesen rögzíti is.

- 10 -

A Ptk. 228. § (3) bekezdése szerint az érthetetlen, ellentmondó, jogellenes vagy lehetetlen feltétel semmis. Az ilyen feltétellel kötött szerződésre a részleges érvénytelenség szabályait (239. §) kell alkalmazni. Miután az OBA biztosításának fennálltára vonatkozóan a takarékbetétkönyv ellentmondó kikötéseket tartalmaz, továbbá a bélyegzőlenyomatban szereplő kikötés jogellenes, a bíróság megállapította, hogy a kikötés semmis, mely a megállapodás Ptk. 239. § (1) bekezdésében foglaltak szerinti részleges érvénytelenségét eredményezi.

Az ítéletábra a fellebbezés kapcsán észlelte, hogy az elsőfokú bíróság a felperes

személyes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt elsőfokú eljárási illeték viseléséről nem rendelkezett, helyesen ezt a pervesztes alperes a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése és a 15. § (1) és (3) bekezdése alapján az államnak köteles - külön felhívás alapján - megfizetni. Az elsőfokú bíróság a 36.000,- Ft illetéket a felperes javára megítélt perköltség számításánál figyelembe vette, emiatt az alperest terhelő elsőfokú költség összegét 36.000,- Ft-tal le kellett szállítani.

A fentiekre tekintettel az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján a perköltségre kiterjedően megváltoztatta, egyebekben a rendelkező részben szereplő szövegezésbeli pontosítással helybenhagyta.

Az alperes fellebbezése eredményre nem vezetett, ezért a felperes részére a Pp. 78. §-ában foglaltak alapján másodfokú eljárási költség fizetésére köteles, az ügyvédi munkadíj összegét a bíróság a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pont, valamint (5) bekezdésben foglaltak alapján határozta meg.

Az alperes tárgyi illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt fellebbezési eljárási illeték viseléséről az ítéletábra a Pp. 78. §-a és a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése, 15. § (1) és (3) bekezdése alapján határozott.

Szeged, 2013. július hó 2. napján

Dr. Mátyóki Zsolt sk.
a tanács elnöke

Dr. Gaálné dr. Jobbágy Ildikó sk.
előadó bíró

Dr. Kiss Gabriella sk.
táblabíró